

Atlantista etsimässä

OLAVI KANERVISTO

Solonin ja Platonin muistiinpanot myyttisen kadonneen mantereen sijainnista ovat niin monitulkintaiset, että uponnutta Atlantista on etsikely turhaan jopa eri valtameriltä. Esimerkiksi Välimerellä tuon saaren on epäilty sijainneen joko nykyisen Santorinin paikalla tai sitten Kyproksen ja Syyrian välisellä kannaksella. Viisi vuotta sitten tieteiskirjailija Risto Isomäki ”löysi” kadonneen mantereen Intian valtamerestä. Itse löysin viime syksynä vankan todisteen sen sijainnista Atlantin harjanteella ns. Azorien laatalalla.

Eläkeläisenä on mukavaa matkustella. Kun omat ja lasten kesälomat eivät enää pakota ajoittamaan ulkomaanmatkoja kaikkein kalleimpiin sesonkeihin, myös ns. äkkilähdoon saattaa päästä näkemään uusia maimia varsin edullisesti.

Viime syksynä kiinnostuin itselleni ennestään tunteuttamattoman Hispania-matkatoimiston Azorin-matkatarjouksesta, ja vaimokin oli heti valmis lähtöön. Olivathan Kanariat ja Madeira meille tuttuja jo ennestään; ehkä tuo syrjäinen, subtrooppinen saariryhmä pystyisi tarjoamaan uusia elämyksiä?

Azorit on yhdeksän pikku saaren ryhmä Atlantin harjanteella, 1 600 kilometriä Euroopan ja Afrikan, 4 000 km Pohjois- ja lähes 5 000 km Etelä-Amerikan rannikoista. Portugalin lähes 600 vuotta sitten asuttamalla saaristolla on nykyisin autonominen hallinto. Saarista suurimmalla (746 km³), São Miguelilla on asukkaita enemmän kuin muilla kahdeksalla saarella yhteensä, 130 000 — ja kuulemma yhtä monta lehmää. Siellä sijaitsee myös pääkaupunki Ponte Delgada, jonne mm. Finnair lentää kerran viikossa.

Maanjäristysalueella, Euraasian ja Amerikan manterlaattojen välisellä harjulla sijaitsevilla pikkusaarilla on useita tulivuoria: vulkaanista toimintaa pääsee ha-

vainnoimaan kuten Lanzarotella, ja kuumissa lähteissä voi kylpeä kuin Islannissa ikään. Muilta osin pääsaaren luonnonkauneus tuo mieleen Madeiran tai pikemminkin La Gomeran: turistille riittää yllin kyllin vaikuttavia kraatterijärviä, vehreitä vaellusmaastoja ja hyvin hoidettuja luonnonpuistoja merkittyine reitteineen. Tieverkko on hyväkuntoinen ja liikenne kurinalaista sekä huomaavaista: jopa suojeiteitä kunnioitetaan poikkeuksetta. Ainoata moottoritietä lukuun ottamatta maaseudun tiet ovat kuitenkin kapeita kanjoneita ja katuverkko varsinkin pääkaupungissa on niin ahdas, että Hämeenlinnakin alkaa matkan jälkeen tuntumaan varsin väljältä kaupungilta, jonka risteyksissä on erinomainen näkyvyys.

Suotuisat luonnonolot ovat tehneet saarista EU:n tuotantokustannuksiltaan kenties edullisimman maatalousalueen: esimerkiksi maidontuotantoon ei tarvita minkäänlaisia rakennuksia, koska laidunkausi on ympärivuotinen. Ei siis ihme, että Nestlén elintarviketehtaat ovat vankasti ankkuroituneet alueelle paikallisten pienmeijereiden kilpailijaksi. Turisti pääsee vierailemaan myös tee- ja ananasviljelmillä sekä likööri-tehtaassa, jollainen okin eräs sight-seeing-bussikerroksen kenties odotetuimpia pistäytymiskohteita.

São Miguel ei ole vielä turistien ”pilaama” Kanarian ja Madeiran tavoin, vaan pääkaupungin ulkopuolella tapaa runsaasti ainoastaan omaa äidinkieltään osaavaa väkeä, joka ei ole vielä oppinut riistämään turistin viimeistä euroa. Suhtautumisen matkailijaan on kuitenkin uteliaan ystävällistä. Ruoka on enimmäkseen maistuvaa ja annoksetkin isompia kuin mannermaalla on totuttu — ehkä siksi, että ruumillisen työn tekijöitä on vielä paljon. Paikalliset alkoholijuomatkin ovat edullisia.

Hispania-matkatoimiston palvelu oli kaikilta osin moitteetonta, vaikka aivan kaikkia saaren aloittelevan

Saaren karut kalliorannat ovat erittäin jyrkät, eikä luonnollisia hiekkarantoja ole lainkaan. Suojaisimpiin poukamiin pääsemiseksi pyritään kuitenkin rakentamaan lisää serpentiiniteitä.

Tässä subtrooppisessa paratiisissa turistit pääsevät virkistytymään vaikkapa vulkaanisessa ”nuoruuden lähteessä”.

Ikimuistoinen kokemus oli pyöriäisten ja valaiden bongaus niiden aidossa elinympäristössä kumiveneillä.

turismielinkeinon palveluja ei vakio-retkiohjelmiin sisältänyt. Paikallinen matkailutoimisto korostaa saarten omaleimaisuutta luonnon säilyttämisen suhteen: esimerkiksi eläimiä ei ole suljettu tarhoihin ja vesipuistojen altaisiin töllisteltäviksi, vaan turistit viedään kumiveneillä avomerelle valokuvaamaan luonnonvaraisia merinisäkkäitä, lähinnä leikkisiä pullonokkadelfiinejä ja satunnaisesti kuulemma valaitakin, vaikka meidän venekunnallemme nämä isoimmat otukset eivät tällä kertaa näyttäytyneetkään. Valassafarilta kertyneet lukuisat valokuvat todistavat, että meressä on delfinien pyrstöjä lukumääräisesti enemmän kuin etupäitä...

Eipä ollut turisti-infossa vielä hoksattu sitäkään ainetlaatuista mainosvalttia, että erään myytin mukaan

Pääkaupungin Ponte Delgadan kapeilla kaduilla motorisoitu liikkuminen sujuu vaivattomimmin tällaisilla kaksipyöräisillä.

Azorien saariryhmä käsittää mannerlaattojen myllerryksessä satojen metrien syvyyteen vajonneen muinaisen Atlantiksen korkeimmat huiput — vain yhden maininnan tästä asiasta onnistuin muutoin erinomaisesti toimitetusta mainosmateriaalista löytämään.

Vasta viimeisenä iltana löysimme lopulta todisteen siitä, että jyrkkien kalliorantojen rajaamat Azorit todella edustavat entisen Atlantiksen korkeimpia huippuja: paikallisen ravintolan listalta bongasimme tuosta alkuperästä kertovan mainion paikallisen punaviinin. Sen nautittuamme saimme kuitenkin tietää, että kyseinen viinitila ei sijainnutkaan edes samalla saarella, vaan siitä 50 kilometriä länteen sijaitsevalla Picon saarella. Koska siellä taas ei ole edes lentokenttää, seuraavalla Azorien matkalla lienee siis syytä hypätä yhteysalukseen ja jatkaa tutkimuksia tuolla viinitarhalla, joka kiistattomasti todistaa ainakin jotakin tuon alkuperäisen tavaramerkin haltijoiden elämäntavasta, kulttuurista ja elämästä nauttimisen taidoista.